

VÁNDORKONFERENCIÁT TARTOTTAK A KORONAVÍRUSNAK A TÁRSADALOMKUTATÁSRA KIFEJTETT HATÁSAIRÓL KOLOZSVÁRON

Mégfertőzött mindennapok, megváltozott rutinok

A koronavírus-világjárvány alapjainban forgatta fel mindennapjainkat, sajátos fordulópontot eredményezett az egyéni és kollektív életvezetési gyakorlatokban egyaránt – hangzott el egyebek mellett a pandémiának az egyénre, a közösségekre, illetve a társadalom egészére gyakorolt hatását vizsgáló hétfői kolozsvári vándorkonferencián.

» SIMÓ HELGA

Járvány-lét-helyzetek. A Covid-19 világjárvány hatása a mindennapokra és a társadalomkutatásra – ezzel a címmel szervezett vándorkonferenciát pénteken a Kriza János Néprajzi Társaság (KJNT) a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem alkalmazott társadalomtudományok tanszékével közösen. Az érdeklődőknek lehetőségük nyílt online és élőben, a társaság kolozsvári székházában is követni az eseményt. A vándorkonferencia keretében a társadalomtudományok különböző területein dolgozó oktatókat, kutatókat kívánták megszólítani. Olyan kutatókat, akik az elmúlt másfél évben terepmunkáik során, akarva vagy akaratlannul is olyan helyzetekbe kerültek, amikor a járványnak az egyénre és a közösségre vagy a társadalom egészére gyakorolt hatásáról is el kellett gondolkodniuk, vagy célirányosan, ennek a kutatásáért kellett foglalkozniuk.

Jakab Albert Zsolt, a KJNT elnöke megnyitó beszédében elmondta, hogy másfél éve a koronavírus-járvány alapjaiban forgatta fel mindennapjainkat, sajátos fordulópontot eredményezett az egyéni és kollektív életvezetési gyakorlatokban egyaránt. „A járvány részévé válik a mindennapok rutinjainak, egyben ki is kezd a helyi közösségek szimbólumait és világképét. Relativizálja vagy leváltja az addigi életvezetési rutinokat, és ezzel együtt sajátos konfliktusokat gerjeszt. Gondoljunk

Kreatív válasz a járványhelyzetre, a társadalmi távolságtartás elősegítésére

csak a maszkviselésre vagy a fizikai távolságtartásra” – emelte ki a társaság elnöke.

Távol, de mégis közel

A konferencia második paneljében Ármeán Otília, a Sapientia EMTE marosvásárhelyi karának adjunktusa mutatta be kutatási eredményeit, mely során azt vizsgálta, hogy a fizikai távolságtartásra vonatkozó szabályok hogyan jelennek meg, milyen új eszközök használatát hozzák számunkra a mindennapokban. Valamint azt, hogy vajon ezek az eszközök a távolság hangsúlyozását fogják-e szolgálni, vagy megpróbálják más szinteken – mentálisan, kulturálisan – csökkenteni a távolságot, valamit téve ellene.

Kutatása során számos olyan kreatív ötletet talált, melyek célja láthatóvá tenni ezt a relatívan érzékelhető távolságot. Szokatlan öltözeteket, vagy olyan városi berendezéseket mutatott be, amelyek lehetővé teszik a távolságtartást, az embereket is arra ösztönzik, hogy tartsák a távolságot a köztereken. Azonban úgy véli, hogy ezek nem eltávolítanak egymástól, hanem arra ösztönöznék, hogy jobban odafigyeljünk egymásra. Ugyanakkor arra is kitért, hogy mindenhol, ahol a távolságtartás megszületik, oda a technológia nyomul be: fizikailag

távol vagyunk, de szociálisan kapcsolódunk egymáshoz. Ezáltal a virtuális találkozások képesek társas kapcsolatainkat fenntartani.

A huszárok és a járványok

Pál Emese, a BBTE hungarológiai doktori iskolája doktoranduszának vizsgálódásából kiderült, hogy a szentegyházi huszárok hagyományörző csoportja a koronavírus-járvány előtt nagyon aktív életet élt, megannyi eseményen, ünnepen részt vettek, rengeteg médiaszereplésük volt. A kutatás fontos részét képezte a huszárok szerepének bemutatása a történelmi járványok idején. A határország felállításának okai között az is szerepelt, hogy a pestis behatolását megakadályozták, különböző járványkaranténokat szerveztek, illetve a határokat is felügyelték. Később a tifusz, kolera, spanyolnátha terjedését is segítettek megakadályozni. Hajdan konkrét feladataik voltak, a koronavírus idején azonban ezek megszűntek. Az egykori hivatásból hobbi lett. A csoporton belüli interakciók csökkentek, napjainkban a hétköznapiak során alig nyilvánul meg, hogy ők huszárok. A kutató felhívja a figyelmet arra, hogy a generációs átörökítési folyamat meg fog szakadni, ha tovább folytatódik ez az állapot, ugyanis a fiatalok eddig ellesték a vi-

selkedést az idősebbektől, ha azonban erre nem lesz példa, nem lesz kitől átvenni ezt az életmódot.

Maszk a mindennapokban

Püsök Imola, a PTE interdiszciplináris doktori iskola néprajz-kulturális antropológia doktori programjának doktorandusza a pandémia kutatására gyakorolt hatásáról beszélt. A Verespatakon történő terepmunkája során azt tapasztalta, hogy olyan volt, mintha sose lett volna járvány a faluban, ahol a lakosok nincsenek beoltva, de bizalmatlansággal kezelik azokat, akik igen. Emiatt gyakran elutasításba ütközött, amely megnehezítette a munkáját.

Gagyai József, a Sapientia EMTE alkalmazott társadalomtudományok tanszékének professzora eközben arról értekezett, hogy a maszk a modern világban egyre fontosabb szerepet kapott. Kutatóként úgy véli, hogy a maszk kutatható, mert látszik. Egy tárgy, ami a legfontosabb információs felületünket, az arcunkat eltakarja. Hipotézise, hogy a maszkot tanulmányozva a vírusról kialakított meggyőződésekhez lehet közelebb kerülni. Készülő kutatása során diákokkal beszélgetett a maszkviselési szokásaikról, a maszk és álarc szerepéről, azok közötti különbségekről, illetve arról, hogy miként látják a maszk funkcióját. A diákok szerint az egyik alapvető különbség a maszk és álarc között az, hogy míg az előbbi szerepe az, hogy megvédjen, a másodiké az, hogy eltakarjon. Másik különbség, hogy az egyiket kényszerből, folyamatosan, a másikat kedvtelésből, időnként hordják.

Hogy milyen funkciót tulajdonítanak a maszknak, az alapján állapította meg, hogy hol tartják azt. Eszerint a maszk egyeseknél a zsebendő funkciót tölti, egy eszköz, ami mindig kéznél van. Mások számára ruhadarabként funkcionál, az önkifejezés eszköze, a fogason vagy a többi ruha között tartják, míg egy harmadik csoport higiéniai tárgyként tekint a maszkokra, megfelelő, védett körülmények között tárolják azokat.

krónika
ERDÉLYI MAGYAR KÖZÉLETI NAPILAP

Megjelenik munkanapokon.
Felelőskiadó:
Príma Press Kft.
535600 Székelyudvarhely,
Bethlen Gábor u. 55.
tel.: 0266-218361
ISSN: 1454-7821

Vezetőszerkesztő:
RostásSzabolcs

Ügyvezető: Nemes László
Lapszerkesztők:
BaloghLevente, PávaAdorján
Főmunkatársak:
Pap Melinda, Pataky István

Rovatvezető: BálintEszter
(erdélyitudósítások, gazdaság)

Rovatszerkesztők:
BaloghLevente (politika),
Kiss Judit (kultúra),
Vásárhelyi-Nyemec Réka (sport),
Deák Szidónia (színes világ),
Gräfbotond (szolgáltatás, műsor)

Szerkesztőség: 400027 Kolozsvár, Regele Ferdinand (volt Wesselényi) utca 37. szám
tel.: 0264-705205, e-mail: kronika@kronika.ro

Terjesztés, előfizetés: 0264-705205 (Kolozsvár), 0265-260170 (Marosvásárhely), 0266-371100 (Csíkszereda), 0266-218361 (Székelyudvarhely), 0266-361201 (Gyergyószentmiklós)

Tudósítók: BíróBlanka (Sepsiszentgyörgy – 0733-969681), Szucher Ervin (Marosvásárhely – 0726-720403), Vásárhelyi-Nyemec Réka (Nagyvárad – 0726-720292)
Olvasószerkesztő: JakabMárta
Lapterv: Mihály László
Nyomás: Garamond Kft., Kolozsvár

Előfizetési módok, árak, határidők:

Előfizetés felvétele	Kézbesítés	Ár (1 hónapra)	Előfizetési határidő
nálunk	általunk / posta által	35 lej	kb. 23-a (ha ez nem munkanap, akkor +1 nap)
postánposzt	általunk	39,2 lej	

Előfizetési lehetőségek nálunk:

ügyszolgálatunkon; saját terjesztési hálózatunkban lapkihordóinknál; vidéki partnerboltjainkban, online (www.kronikaonline.ro/elfizetes/csomagajlat)

A Krónika reklámfelületeit a Transversum Media Trade ügynökség értékesíti.

Elérhetőségek:
0726-720286
reklam@transversum.ro

www.transversum.ro